

Zadanie 23 Analiza zdolności przystosowawczych i rozwojowych pszczół linii hodowlanych M Augustowska, M Północna i M Kampinowska do warunków środowiskowych, z uwzględnieniem w szczególności cech rozwoju, plenności, zimotrwałości i odporności.

Linia M Kampinowska jest jedną z nielicznych pszczół rasy środkowoeuropejskiej, której naturalnym siedliskiem jest Puszcza Kampinowska. Jest to obszar zwartych kompleksów leśnych oraz duże obszary pozbawione drzew i ubogie w rośliny atrakcyjne dla pszczół. Wraz z niesprzyjającymi warunkami pogodowymi ma to wpływ na zbiory miodu, które są istotnie niższe niż u innych pszczół utrzymywanych w Polsce i w 2020 roku wynosiły zaledwie 6,6 kg. Jednak w ocenie punktowej tego parametru, umożliwiającej porównywanie pszczół bytujących w różnych warunkach środowiskowych, ich wydajność miodowa w 2020 roku kształtowała się na poziomie wydajności zbliżonej do średniej z badanych populacji. Wynika z tego, że w miejscach naturalnego bytowania, pszczoły te dobrze wykorzystują ubogie pożytki pszczele. W pracy hodowlanej uzyskano istotny postęp w selekcji cech takich jak łagodność oraz rojliwość. Pszczoły tej linii wykazują skłonność do żądlenia, ale są istotnie łagodniejsze niż pszczoły pozostałych badanych linii. Łatwo wchodzi w nastrój rojowy, ale reagują na podstawowe zabiegi przeciwrojowe takie jak usuwanie mateczników, miseczek matecznikowych i dodawanie plastrów z węzą. W 100% przypadków stwierdzono półmokry zasklep zapasów, typowy dla tej linii. Na uwagę zasługuje żywotność matek pszczelich, o czym świadczą dobre wyniki zimowania rodzin pszczelich tej populacji, a szczególnie tych z matkami 3-letnimi. W obrębie badanej populacji nie stwierdzono różnic w rozwoju i zachowaniu pszczół na plastrach w zależności od roku urodzenia matek pszczelich. Badana linia pszczół jest jedną z mało popularnych wśród pszczelarzy pszczół rasy środkowoeuropejskiej a zmienić to może postęp hodowlany w zakresie badanych parametrów, szczególnie w odniesieniu do niekorzystnych i bardzo trudnych warunków środowiskowych w miejscach ich utrzymywania.

Linia M Augustowska jest jedyną w Polsce linią pszczół rasy środkowoeuropejskiej, utrzymywaną na terenie Puszczy Augustowskiej. Bardzo cenną i charakterystyczną cechą tej populacji jest dobra zimotrwałość. Badania prowadzone w 2020 roku wykazały, że rodziny z matkami M Augustowska urodzonymi w latach 2016-2018, są doskonale dostosowane do surowych warunków środowiskowych Puszczy Augustowskiej. Pszczoły tej linii zgromadziły średnio 4,9 kg miodu z pnia, co jest bardzo dobrym rezultatem biorąc pod uwagę nie tylko trudne warunki środowiskowe, ale również wyjątkowo trudne warunki atmosferyczne zarówno wiosną jak i latem 2020 r. Pszczoły M Augustowska charakteryzują się gwałtowną reakcją na ingerencję w gniazdo rodziny podczas przeglądów, ale w przypadku pracy z użyciem dymu uspakajają się. Wyniki badań wskazują na to, że w prowadzonych pracach hodowlanych z sukcesem utrwalane są cechy użytkowe jak i behawioralne, co może zachęcić pszczelarzy do utrzymywania tej unikatowej linii pszczół. Wszystkie (100%) rodziny z pszczołami M Augustowska wykazują typowe dla nich zachowanie polegające na tym, że podczas przeglądów rodzin pszczelich, pszczoły są bardzo ruchliwe, spływają w dół plastrów tworząc tzw. „grona”. Charakterystyczną cechą pszczół rasy środkowo-europejskiej jest suchy i biały zasklep zapasów na plastrach stwierdzony w 100% również dla badanej populacji M Augustowska.

Linia M Północna to unikatowa populacja pszczół rasy środkowoeuropejskiej, utrzymywana w naturalnych warunkach klimatyczno-pożytkowych północnej Polski. Badania przeprowadzone w 2020 roku wykazały, że rodziny tej linii charakteryzuje dobra zimotrwałość i rozwój wiosenny. Miodność pszczół M Północna w roku 2020 sięgała średnio 5,0 kg z pnia i nie odbiegała od wartości tego parametru innych populacji tego podgatunku. Biorąc pod uwagę

fakt, że pszczoła ta zasiedla miejsca ubogie w pożytki pszczele oraz nieprzewidywalne warunki pogodowe w 2020 roku, osiągnięcia te były bardzo dobre. Świadczy to też o tym, że pszczoły te nawet w tak niesprzyjających warunkach, dobrze wykorzystują dostępne pożytki, gromadząc miód potrzebny na rozwój rodziny jak również dla pszczelarza. Stwierdzono również, że pszczoły badanej populacji należą do pszczół nieco agresywnych, ale atakujących z przyczyn uzasadnionych. Pszczoły M Północna wykazują typowe dla pszczół środkowoeuropejskich zachowanie polegające na tym, że podczas przeglądów rodzin, pszczoły są bardzo ruchliwe, spływają w dół plastrów, ale w żadnej z badanych rodzin nie stwierdzono tworzenia się „gron”. Pszczoły M Północna w 100% sklepią zapasy półmokro, co jest typowe dla tej linii.